

10

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ - ΚΛΙΝΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

ΕΣ

Αλλεργιολογικές Εξελήξεις 2017

Διοργάνωση

Εταιρεία Μελέτης Δερματολογικών
Αφροδισιολογικών
και Αλλεργιολογικών Παθήσεων

Με την επιστημονική υποστήριξη

Μονάδα Αλλεργιολογίας
«Δημήτριος Καλογερομήτρος»
Β' Κλινική Δερματικών και Αφροδισίων
Νόσων Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.,
Π.Γ.Ν. «ΑΤΤΙΚΟΝ»

17-19 Νοεμβρίου
Ξενοδοχείο Montana

2017
Καρπενήσι

Επιστημονικό
Πρόγραμμα

Περιεχόμενα

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Επιτροπές	4
Πρόλογος	5
Επιστημονικό Πρόγραμμα	6
Πρόεδροι - Ομιλητές	10

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Δορυφορικά Συμπόσια	15
Χρήσιμες Πληροφορίες	18
Ευχαριστίες	22

Επιστημονικό Πρόγραμμα

Επιτροπές

Οργανωτική Επιτροπή

Πρόεδρος: **Μιχαήλ Π. Μακρής**

Μέλη: **Ξενοφών Αγγελίδης**
Νικόλαος Γκαβογιαννάκης
Ιωάννα Κοντογιωργάκη
Αλεξία Χατζηπέτρου
Αικατερίνη Χλίβα

Επιστημονική Επιτροπή

Πρόεδρος: **Δημήτριος Ρηγόπουλος**

Μέλη: **Αλέξανδρος Κατούλης**
Ευαγγελία Παπαδαυίδ
Αικατερίνη Τυλιγάδα
Φώτης Ψαρρός

Πρόλογος

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Οι Αλλεργιολογικές Εξελιξεις, το ετήσιο Μετεκπαιδευτικό Σεμινάριο - Κλινικό Φροντιστήριο, που διοργανώνεται από την Εταιρεία Μελέτης Δερματολογικών, Αφροδισιολογικών & Αλλεργιολογικών Παθήσεων σε συνεργασία με τη Μονάδα Αλλεργιολογίας «Δ. Καλογερομήτρος» της Β΄ Κλινικής Αφροδισίων και Δερματικών Νόσων του Π.Γ.Ν. «ΑΤΤΙΚΟΝ», συμπληρώνουν φέτος 10 χρόνια ζωής.

Μια εκδήλωση που ξεκίνησε από το όραμα του θεμελιωτή της Μονάδας Δημήτρη Καλογερομήτρου που φέρει πλέον το όνομα του και κατάφερε χρόνο με το χρόνο να καταξιωθεί στη συνείδηση των συναδέλφων τόσο αλλεργιολόγων όσο και άλλων ειδικοτήτων που έρχονται καθημερινά αντιμέτωποι με τα πολλαπλά πρόσωπα της αλλεργίας.

Οι φετινές **ΑΛΛΕΡΓΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ** τιμούν αυτή την επέτειο με αναφορά στις μείζονες αλληλαγές και κατακτήσεις της αλλεργιολογίας τη τελευταία δεκαετία. Από την κατανόηση των πολύπλοκων μηχανισμών έως τους κλινικούς χειρισμούς τα μεγάλα βήματα που έχουμε διανύσει τα τελευταία 10 χρόνια θα βρεθούν στο επίκεντρο της θεματολογίας στη φετινή μας συνάντηση.

Ελπίζοντας ότι θα συνεχίσουμε όλοι μαζί συνοδοιπόροι αυτό το συναρπαστικό ταξίδι, σας καλούμε να δώσουμε πνοή στις **10^{ες} ΑΛΛΕΡΓΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ!**

Με συναδελφικούς χαιρετισμούς

Μιχαήλ Π. Μακρής

Πρόεδρος
Οργανωτικής Επιτροπής

Δημήτριος Ρηγόπουλος

Πρόεδρος
Επιστημονικής Επιτροπής

10^{ES}

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ - ΚΛΙΝΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

Αλλεργιολογικές Εξελίξεις

Επιστημονικό Πρόγραμμα

Παρασκευή 17 Νοεμβρίου 2017

- 15.30 - 16.00 **Εγγραφές**
- 16.00 - 17.00 **Συζήτηση: Προκλήσεις για την ειδικότητα της Αλλεργιολογίας**
Εισηγητές: *Νικόλαος Λυρής, Εύη Ποθύζου*
- 17.00 - 19.00 **Κλινικό Φροντιστήριο (Workshop)**
Φαρμακευτική Αλλεργία: Διαφοροποιήσεις την τελευταία 10ετία
Προεδρείο: *Μιχάλης Μακρής, Στέργιος Κόγκας*
- 17.00 - 17.30 Αντιδράσεις στα ραδιοσκιαγραφικά σκευάσματα: Τι νεότερο υπάρχει
Μυρτώ Ποτίκα
- 17.30 - 18.00 Δοκιμασίες πρόκλησης σε β-λακταμικά: απαιτούνται πάντα δερματικές δοκιμασίες;
Ιωάννα Κοντογιωργάκη
- 18.00 - 18.30 Σύγχρονη προσέγγιση ασθενών με αντίδραση σε ΜΣΑΦ
Νικόλαος Γκαβογιαννάκης
- 18.30 - 19.00 Απευαισθητοποίηση σε φάρμακα: έσχατη λύση ή θεραπευτική επιλογή;
Μιχαήλ Μακρής
- 19.00 - 19.30 **Διάλειμμα**
- 19.30 - 20.30 **Δορυφορικό Συμπόσιο**
- 20.30 - 21.30 **Εναρκτήρια ομιλία**
Προεδρείο: *Δημήτριος Ρηγόπουλος*
Η φιλαλληλία ως αίτημα ζωής: Ψυχοφυσιολογικές ενδείξεις
Εισηγητής: *Χαράλαμπος Παπαγεωργίου*

Επιστημονικό Πρόγραμμα

Σάββατο 18 Νοεμβρίου 2017

- 09.00 - 10.00 **Στρογγυλό Τραπέζι**
Σύγχρονα διλήμματα στην ανοσοθεραπεία
Προεδρείο: *Δημήτριος Βούρδας, Νικόλαος Μήκος*
- 09.00 - 09.15 Εργαλεία παρακολούθησης του ασθενούς σε ανοσοθεραπεία
Διονύσης Γιαννακόπουλος
- 09.15 - 09.30 Προθεραπεία στην υποδόρια ανοσοθεραπεία
Χαράλαμπος Σάνδηλος
- 09.30 - 09.45 Omalizumab και ανοσοθεραπεία στην κλινική πράξη
Αργύρης Μανίκας
- 09.45 - 10.00 Μείγματα αλλεργιογόνων: Μια εποχή που φτάνει στο τέλος της;
Λάμπρος Καλόγηρος
- 10.00 - 11.15 **Στρογγυλό Τραπέζι**
State-of-the-art στις αλλεργικές δερματοπάθειες.
Τι μας δίδαξε η τελευταία δεκαετία
Προεδρείο: *Αλέξανδρος Κατούλης, Ευαγγελία Παπαδαυίδ*
- 10.00 - 10.15 Κυκλοσπορίνη στη χρόνια αυθόρμητη κνίδωση
Ξενοφών Αγγελίδης
- 10.15 - 10.30 Πότε θα αποδράμει η ατοπική δερματίτιδα;
Νίκος Δουλαδέρης
- 10.30 - 10.45 Αλλεργικές δερματοπάθειες της κύησης: κλινικός χειρισμός
Δημήτρης Σγούρος
- 10.45 - 11.00 Αντιδράσεις υπερευαισθησίας στη δερματοστιξία (tattoos): Ένα ανατέλλον πρόβλημα
Κορίνα Τζίμα
- 11.00 - 11.15 Συζήτηση
- 11.15 - 11.30 **Διάλειμμα**

10^{ΕΣ}

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ - ΚΛΙΝΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

Αλλεργιολογικές Εξελίξεις

Επιστημονικό Πρόγραμμα

Σάββατο 18 Νοεμβρίου 2017

11.30 - 12.30 **Δορυφορικό Συμπόσιο**

12.30 - 13.30 **Δορυφορικό Συμπόσιο**

13.30 - 14.30 **Συζήτηση με τους Ειδικούς**

14.30 - 16.00 **Μεσημβρινή Διακοπή**

16.00 - 17.30 **Διαδραστική συζήτηση**
Χειρισμοί στο ιατρείο vs νοσοκομείο

A. Ανοσοθεραπεία

Συντονιστές: **Ξενοφών Αγγελίδης, Αναγνώστης Μέλλιος**

B. Φαρμακευτική αλληλεργία

Συντονιστές: **Μιχαήλ Μακρής, Γεώργιος Λούρμπας**

Γ. Τροφική αλληλεργία

Συντονίστριες: **Σταυρούλα Γιαβή, Κατερίνα Χλίβα**

17.30 - 19.15 **Στρογγυλό τραπέζι**

Οι εξελίξεις στην Παιδιατρική Αλλεργιολογία την τελευταία δεκαετία

Προεδρείο: **Μανώλης Μανουσάκης**

17.30 - 18.00 Αλληλεργία, άσθμα και ιογενείς λοιμώξεις: Φλεγμονώδης συνέργεια;

Παρασκευή Ξεπαπαδάκη

18.00 - 18.30 Υπογλώσσια ανοσοθεραπεία στη παιδική ηλικία: Τροποποιεί την κλινική πορεία των αλλεργικών νοσημάτων;

Κατερίνα Χλίβα

18.30 - 19.00 Επαγωγή ανοχής στην τροφική αλληλεργία

Σάββας Σαββατιανός

19.00 - 19.15 Συζήτηση

19.15 - 19.30 **Διάλειμμα**

19.30 - 20.30 **Δορυφορικό Συμπόσιο**

20.30 - 21.30 **Διάλεξη**

Προεδρείο: **Χρήστος Γρηγορέας**

Η θεραπεία του άσθματος την επόμενη δεκαετία

Στέλιος Λουκίδης

Επιστημονικό Πρόγραμμα

Κυριακή 19 Νοεμβρίου 2017

- 08.30 - 10.00 **Βήμα νέων γιατρών - Συζήτηση**
Συντονιστές: *Δημήτριος Καραντουμάνης, Χρυσобаθάντης Λιάπης*
Ομιλήτες: *Σοφία Κωστούδη, Δημήτριος Κίτσος, Νικόλαος Κιτσιούλης, Ηλίας Καραμαγκιόλας, Φωτεινή Γεροπάντα*
- 10.00 - 11.30 **Κλινικό Φροντιστήριο**
Σύγχρονα κλινικά διλήμματα
Προεδρείο: *Κατερίνα Χλίβα, Δημήτρης Χατζής*
- 10.00 - 10.30 Έλεγχος ανοσολογικής ανεπάρκειας στα παιδιά: πότε και πώς;
Αλεξία Χατζηπέτρου
- 10.30 - 11.00 Δίαιτα ελεύθερη γλυουτένης και gluten-free προϊόντα
Σμαραγδή Φεσσάτου
- 11.00 - 11.30 Ρευματολογική προσέγγιση ασθενούς για τον μη ειδικό
Αντώνης Φανουριάκης
- 11.30 - 12.30 **Παρουσίαση Περιστατικών**
Συντονιστές: *Τρισεύγενη Καψάλη, Ελισάβετ Παναγιωτοπούλου, Γεώργιος Δουμουλιάκης, Γεώργιος Παθαιολόγος*
- 12.30 - 13.00 **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΣΥΖΗΤΗΣΗ**
ΛΗΞΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ / ΚΛΙΝΙΚΟΥ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

10^{ΕΣ}

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ - ΚΛΙΝΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

Αλλεργιολογικές Εξελίξεις

Πρόεδροι - Ομιλητές

Scadding Glenis

President UK Semiochemistry Network, London, United Kingdom, Honorary Consultant Physician in Allergy and Rhinology, Royal National Throat, Nose and Ear Hospital, Honorary Senior Lecturer, University College, London

Αγγελίδης Ξενοφών

Αλλεργιολόγος, Επιμελητής Α', Μονάδα Αλλεργιολογίας «Δ. Καλογερομήτρος», Β' Κλινική Δερματικών & Αφροδισίων Νόσων Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο «Αττικόν», Αθήνα

Βούρδας Δημήτριος

Αλλεργιολόγος, Διευθυντής Αλλεργιολογικού Τμήματος, 251 Γενικό Νοσοκομείο Αεροπορίας, Αθήνα

Γεροπάντα Φωτεινή

Ειδικευόμενη Αλλεργιολογίας, Μονάδα Αλλεργιολογίας «Δ. Καλογερομήτρος», Β' Κλινική Δερματικών και Αφροδισίων Νόσων Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο «Αττικόν», Αθήνα

Γιαβή Σταυρούλλα

Αλλεργιολόγος, Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Ιατρικό Κέντρο Αθηνών, Αθήνα

Γιαννακόπουλος Διονύσης

Αλλεργιολόγος, Υπεύθυνος Αλλεργιολογικού Τμήματος, Νοσοκομείο METROPOLITAN, Αθήνα

Γκαβογιαννάκης Νικόλαος

Αλλεργιολόγος, Επιμελητής Αλλεργιολογικού Τμήματος 401 Γενικού Στρατιωτικού Νοσοκομείου Αθηνών, Υποψήφιος Διδάκτωρ Ε.Κ.Π.Α., Αθήνα

Γλυνός Κωνσταντίνος

MD, PhD, Πνευμονολόγος, Medical Advisor GSK

Γρηγορέας Χρήστος

Αλλεργιολόγος, Πρόεδρος Ελληνικής Εταιρείας Αλλεργιολογίας & Κλινικής Ανοσολογίας, Αθήνα

Δουλαδέρης Νικόλαος

Αλλεργιολόγος, Επιμελητής Α', Μονάδα Αλλεργιολογίας & Κλινικής Ανοσολογίας, Β' Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παιδών «Π. & Α. Κυριακού», Αθήνα

Δουμουλάκης Γεώργιος

Αλλεργιολόγος, Καθαράματα

Ζέρβας Ελευθέριος

Πνευμονολόγος - Φυματιολόγος, Επιμελητής Α' Ε.Σ.Υ., 7η Πνευμονολογική Κλινική, Γενικό Νοσοκομείο Νοσημάτων Θώρακος «Η Σωτηρία», Αθήνα

Καλόγρηος Λάμπρος

Αλλεργιολόγος, Αναπληρωτής Διευθυντής Αλλεργιολογικού Τμήματος, 401 Γενικό Στρατιωτικό Νοσοκομείο Αθηνών, Αθήνα

Καραμαγκιόλας Ηλίας

Ειδικευόμενος Αλλεργιολογίας, Μονάδα Αλλεργιολογίας «Δ. Καλογερομήτρος», Β' Κλινική Δερματικών & Αφροδισίων Νόσων Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο «Αττικόν», Αθήνα

Καραντουμάνης Δημήτριος

Αλλεργιολόγος, Βέροια

Κατούλης Αλέξανδρος

Αναπληρωτής Καθηγητής Δερματολογίας - Αφροδισιολογίας, Β' Κλινική Δερματικών & Αφροδισίων Νόσων Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο «Αττικόν», Αθήνα

Καψάλη Τρισεύγενη

Αλλεργιολόγος, Διδάκτωρ Ε.Κ.Π.Α.

Κιτσιούλης Νικόλαος

Υποψήφιος Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Δερματολογική Κλινική Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Λάρισας, Λάρισα, Ειδικευόμενος Αλλεργιολογίας, Μονάδα Αλλεργιολογίας & Κλινικής Ανοσολογίας, Β' Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παιδών «Π. & Α. Κυριακού», Αθήνα

Πρόεδροι - Ομιλητές

Κίτσος Δημήτριος

Ειδικευόμενος Αλλεργιολόγος, Μονάδα Αλλεργιολογίας & Κλινικής Ανοσολογίας, Β΄ Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παίδων «Π. & Α. Κυριακού», Αθήνα

Κόγκας Στέργιος

Αλλεργιολόγος, Αθήνα

Κοντογιωργάκη Ιωάννα

Αλλεργιολόγος Παίδων & Ενηλίκων, Λιβαδειά

Κωστούδη Σοφία

Αλλεργιολόγος, Επικουρική Επιμελήτρια Μονάδας Αλλεργιολογίας και Κλινικής Ανοσολογίας, Β΄ Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παίδων «Π. & Α. Κυριακού», Αθήνα

Λιάπης Χρυσобаλάντης

Αλλεργιολόγος, Επιμελητής Β΄, Αλλεργιολογικό Τμήμα, Γενικό Νοσοκομείο Κοργιαλένιο Μπενάκειο Ε.Ε.Σ., Αθήνα

Λουκίδης Στυλιανός

Πνευμονολόγος, Αναπληρωτής Καθηγητής Πνευμονολογίας, Β΄ Πνευμονολογική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο «Αττικόν», Αθήνα

Λούρμπας Γεώργιος

Αλλεργιολόγος, Πειραιάς

Λυρής Νικόλαος

Ειδικός Αλλεργιολόγος Ενηλίκων & Παίδων, Επιστημονικά Υπεύθυνος Αλλεργιολογικού Ιατρείου Πρότυπου Ιδιωτικού Πολυιατρείου Σύγχρονης Ιατρικής «ΠΡΑΞΙΣ ΥΓΕΙΑΣ», Αθήνα

Μακρής Π. Μιχαήλ

Διευθυντής Ε.Σ.Υ. Αλλεργιολογίας, Υπεύθυνος Μονάδας Αλλεργιολογίας «Δ. Καλογερομπτρος», Β΄ Κλινική Δερματικών & Αφροδισίων Νόσων Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο «Αττικόν», Αθήνα

Μανίκας Αργύρης

Ειδικός Αλλεργιολόγος, Υπεύθυνος Αλλεργιολογικού Τμήματος, Ιατρικό Διαβαλκανικό Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη

Μανουσάκης Εμμανουήλ

Αλλεργιολόγος, Διευθυντής Ε.Σ.Υ., Μονάδα Αλλεργιολογίας & Κλινικής Ανοσολογίας, Β΄ Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παίδων «Π. & Α. Κυριακού», Αθήνα

Μέλλιος Αναγνώστης

Αλλεργιολόγος, Σέρρες

Μήκος Νικόλαος

Αλλεργιολόγος, Επιμελητής Α΄, Αλλεργιολογικό Τμήμα, Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών «Λαϊκό», Αθήνα

Ξεπαπαδάκη Παρασκευή

Επίκουρη Καθηγήτρια Παιδιατρικής – Αλλεργιολογίας, Μονάδα Αλλεργιολογίας και Κλινικής Ανοσολογίας, Β΄ Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α. Γενικό Νοσοκομείο Παίδων «Π. & Α. Κυριακού», Αθήνα

Παλαιολόγος Γεώργιος

Αλλεργιολόγος, Τρίκαλα

Παναγιωτοπούλου Ελισάβετ

Αλλεργιολόγος, ΠΕΔΥ Βότση, Θεσσαλονίκη

Παπαγεωργίου Χαράλαμπος

Καθηγητής Ψυχιατρικής, Διευθυντής Α΄ Ψυχιατρικής Κλινικής Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο «Αιγινήτειο», Αθήνα

Παπαδαυίδ Ευαγγελία

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Δερματολογίας-Αφροδισιολογίας, Διευθύντρια Β΄ Κλινικής Δερματικών & Αφροδισίων Νόσων Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο «Αττικόν», Αθήνα

Παρασκευόπουλος Ιωάννης

Αλλεργιολόγος - Γενικός Αρχίατρος Διευθυντής Αλλεργιολογικού Τμήματος 401 Γ.Σ.Ν.Α., Αθήνα

10^{ΕΣ}

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ - ΚΛΙΝΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

Αλλεργιολογικές Εξελίξεις

Πρόεδροι - Ομιλητές

Πεταλής Κωνσταντίνος

Αλλεργιολόγος, Αναπληρωτής Διευθυντής
Αλλεργιολογικού Τμήματος, 251 Γενικό
Νοσοκομείο Αεροπορίας, Διδάκτωρ Ε.Κ.Π.Α.

Πολύζου Ευθυμία

Διδάκτωρ Ε.Κ.Π.Α., Ειδική Αλλεργιολόγος
Παίδων Ενηλίκων, Βόλος

Ποτίκα Μυρτώ

Αλλεργιολόγος, Γρεβενά

Ρηγόπουλος Δημήτριος

Καθηγητής Δερματολογίας - Αφροδισιολογίας,
Διευθυντής Α΄ Κλινικής Αφροδισίων και
Δερματικών Νόσων Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.,
Νοσοκομείο «Ανδρέας Συγγρός», Αθήνα

Σαββατιανός Σάββας

Αλλεργιολόγος, Επιστημονικός Συνεργάτης Β΄
Παιδιατρικής Κλινικής Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.,
Υπεύθυνος Αλλεργιολογικού Ιατρείου, Κλινική
«Άγιος Λουκάς», Θεσσαλονίκη

Σάνδηλος Χαράλαμπος

Ειδικός Αλλεργιολόγος, Μονάδα
Αλλεργιολογίας «Δ. Καθγορομήτρος»,
Β΄ Κλινική Δερματικών & Αφροδισίων Νόσων
Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Πανεπιστημιακό
Γενικό Νοσοκομείο «Αττικόν», Αθήνα

Σγούρος Δημήτριος

Δερματολόγος-Αφροδισιολόγος, Ακαδημαϊκός
Υπότροφος Β΄ Κλινικής Δερματικών και
Αφροδισίων Νόσων Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.,
Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο «Αττικόν»,
Αθήνα

Τζίμα Κορίνα

Δερματολόγος - Αφροδισιολόγος
- Ειδ. Δερματοχειρουργός, Αθήνα

Φανουριάκης Αντώνης

Ρευματολόγος, Ακαδημαϊκός Υπότροφος
Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Δ΄ Πανεπιστημιακή
Παθολογική Κλινική, Πανεπιστημιακό Γενικό
Νοσοκομείο «Αττικόν», Αθήνα

Φεσσάτου Σμαραγδή

Παιδίατρος-Παιδογαστρεντερολόγος,
Διευθυντής Ε.Σ.Υ., Γ΄ Παιδιατρική Κλινική
Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Πανεπιστημιακό
Γενικό Νοσοκομείο «Αττικόν», Αθήνα

Χατζηπέτρου Αλεξία

Αλλεργιολόγος, Επιστημονικός Συνεργάτης
Μονάδας Αλλεργιολογίας
«Δ. Καθγορομήτρος», Β΄ Κλινική Αφροδισίων
& Δερματικών Νόσων Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.,
Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο «Αττικόν»,
Αθήνα

Χατζής Δημήτριος

Παιδίατρος, Αλλεργιολόγος, Assistant
Professor Columbia University, Επισκέπτης
Καθηγητής Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.,
Συνεργάτης Α΄ Παιδιατρικής Κλινικής Ιατρικής
Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παίδων
«Η Αγία Σοφία», Αθήνα

Χλίβα Αικατερίνη

Αλλεργιολόγος, Επιμελήτρια Α΄, Μονάδα
Αλλεργιολογίας «Δ. Καθγορομήτρος», Β΄
Κλινική Δερματικών & Αφροδισίων Νόσων
Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α., Πανεπιστημιακό
Γενικό Νοσοκομείο «Αττικόν», Αθήνα

Ψαρρός Φώτης

Αλλεργιολόγος, Διευθυντής Αλλεργιολογικού
Τμήματος Ναυτικού Νοσοκομείου Αθηνών,
Αθήνα

Γενικές Πληροφορίες

VENOX®

Η μοναδική ανοσοθεραπεία σε δηλητήριο
υμενοπτέρων χωρίς ανθρώπινη αλβουμίνη
(HSA free)

 HSA
free

 immunotek
alergia e immunologia

arma
Pharma

10^{ος}

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ - ΚΛΙΝΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

Αλλεργιολογικές Εξελίξεις

17-19 Νοεμβρίου 2017
Καρπενήσι Ξενοδοχείο Montana

Δορυφορικά Συμπόσια

Παρασκευή 17 Νοεμβρίου 2017

19.30 - 20.30

ΔΟΥΡΥΦΟΡΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ MYLAN

Αλλεργική Ρινίτιδα: σύγχρονες προκλήσεις & θεραπευτικές προοπτικές
Πρόεδρος / Συντονιστής: **Ιωάννης Παρασκευόπουλος**

Η Αλλεργική Ρινίτιδα σήμερα: Το καινούργιο πρόσωπο της νόσου
Κωνσταντίνος Πεταλάς

Difficult Rhinitis and the How to control the Symptoms
Glenis Scadding

Σάββατο 18 Νοεμβρίου 2017

11.30 - 12.30

ΔΟΥΡΥΦΟΡΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ CHIESI HELLAS

Διαχείριση του άσθματος: Μια διαρκής πρόκληση
Προεδρείο: **Στυλιανός Λουκίδης**

Φαινότυποι του άσθματος. Σοβαρό άσθμα
Ιωάννης Παρασκευόπουλος

Θεραπευτικές επιλογές στη διαχείριση του άσθματος. Ο ρόλος των υψηλών δόσεων ICS στο σοβαρό άσθμα
Ελευθέριος Ζέρβας

12.30 - 13.30

ΔΟΥΡΥΦΟΡΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ NOVARTIS

Η IgE στο επίκεντρο της θεραπείας. Μεταφράζοντας τη θεωρία σε κλινικό αποτέλεσμα στο Άσθμα και στην Κνίδωση
Προεδρείο: **Φώτης Ψαρρός**

Άσθμα
Λάμπρος Καλόγηρος

Κνίδωση
Φώτης Ψαρρός

10

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ - ΚΛΙΝΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

ΕΣ **Αλλεργιολογικές** Εξελίξεις

17-19 Νοεμβρίου 2017
Καρπενήσι Ξενοδοχείο Montana

Δορυφορικά Συμπόσια

Σάββατο 18 Νοεμβρίου 2017

19.30–20.30

ΔΟΥΡΥΦΟΡΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ GSK

Διαχείριση του σοβαρού ηωσινοφιλικού άσθματος: Από τις κλινικές μελέτες στην κλινική πράξη

Προεδρείο: **Μιχαήλ Μακρής**

Ο φαινότυπος του σοβαρού ηωσινοφιλικού άσθματος μέσα από τις κλινικές μελέτες

Κωνσταντίνος Γλυνός

Η κλινική εμπειρία με τη μεπολιζουμάμπη για τους ασθενείς με σοβαρό ηωσινοφιλικό άσθμα

Νικόλαος Μήκος

BILAZ[®]

bilastine

Κάθε δισκίο Bilaz περιέχει 20mg bilastine.*
Για περισσότερες πληροφορίες παρακαλώ
επικοινωνήστε με την εταιρεία.

*5mPC Bilaz.

Menarini Hellas

Menarini Hellas A.E. - Αν. Δαμβέγγη 7, 104 45 Αθήνα, Τ.: 210 8316111-13, Φ.: 210 8317343, info@menarini.gr, www.menarini.gr

10^{ΕΣ}

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ - ΚΛΙΝΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

Αλλεργιολογικές Εξελήξεις

Χρήσιμες Πληροφορίες

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ

Το Σεμινάριο - Κλινικό Φροντιστήριο με τίτλο «**10εσ Αλλεργιολογικές Εξελήξεις**» θα πραγματοποιηθεί στις **17 - 19 Νοεμβρίου 2017** στο Καρπενήσι (Ξενοδοχείο Montana).

ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ

Ξενοδοχείο Montana

Καρπενήσι, 36100,

Τηλ: 22370 - 80400 - 7

Φαξ: 22370 / 80409

E-mail: montana@otenet.gr

ΓΛΩΣΣΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

Η επίσημη γλώσσα του Σεμιναρίου - Κλινικού Φροντιστηρίου είναι η Ελληνική

ΕΚΘΕΣΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ

Κατά τη διάρκεια του Σεμιναρίου - Κλινικού Φροντιστηρίου θα λειτουργεί έκθεση φαρμακευτικών και άλλων προϊόντων

ΚΟΝΚΑΡΔΕΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ (BADGES)

Κάθε σύνεδρος θα παραλαμβάνει μία ονομαστική κονκάρδα κατά την εγγραφή του. Για την καλύτερη εξυπηρέτησή τους οι σύνεδροι παρακαλούνται να φέρουν την κονκάρδα τους καθ' όλη τη διάρκεια της Επιστημονικής Εκδήλωσης.

ΕΓΓΡΑΦΗ - ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Κόστος 190,00 € *

Το δικαίωμα συμμετοχής περιλαμβάνει:

- Παρακολούθηση του Σεμιναρίου - Κλινικού Φροντιστηρίου
- Έντυπο υλικό του Σεμιναρίου - Κλινικού Φροντιστηρίου
- Είσοδο στην έκθεση των φαρμακευτικών εταιριών
- Βεβαίωση και πιστοποιητικό παρακολούθησης με μόρια Συνεχιζόμενης Ιατρικής Εκπαίδευσης (CME-CPD Credits) από τον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο εφόσον έχει καλυφθεί ο απαιτούμενος χρόνος παρακολούθησης

* Στην προαναφερόμενη τιμή δεν περιλαμβάνεται ο Φ.Π.Α 24%

ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

Η παράδοση των βεβαιώσεων παρακολούθησης θα γίνει από τη Γραμματεία της εκδήλωσης, την Κυριακή 19 Νοεμβρίου 2017, μετά τη λήξη της εκδήλωσης.

Χρήσιμες Πληροφορίες

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΑ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Το επιστημονικό πρόγραμμα του Σεμιναρίου - Κλινικού Φροντιστηρίου θα μοριοδοτηθεί με δεκαπέντε (15) Μόρια Συνεχιζόμενης Ιατρικής Εκπαίδευσης CME CPD Credits, από τον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο (Π.Ι.Σ.), ο οποίος είναι ο επίσημος φορέας για τη μοριοδότηση, μετά την υπογραφή σχετικής σύμβασης με την U.E.M.S. (Ευρωπαϊκή Ένωση Ειδικευμένων Ιατρών). Με βάση την ισχύουσα νομοθεσία, δικαίωμα παραλαβής πιστοποιητικού με μοριοδότηση έχει κάθε Σύεδρος - Ιατρός, ο οποίος έχει παρακολουθήσει 60% των ωρών του Επιστημονικού Προγράμματος. Δορυφορικά Συμπόσια και Διαλέξεις επιχορηγούμενα από φαρμακευτικές εταιρίες δε μοριοδοτούνται. Η καταμέτρηση του χρόνου παρακολούθησης θα γίνεται με τη χρήση αναγνωστών γραμμωτού κώδικα (barcode scanners) στις κονκάρδες (badges) των Συνέδρων.

Προϋπόθεση για την παραλαβή του πιστοποιητικού αποτελεί η συμπλήρωση του εντύπου αξιολόγησης, το οποίο θα προμηθεύονται οι Σύεδροι κατά την εγγραφή τους.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΟΜΙΛΗΤΕΣ

Κατά τη διάρκεια του Σεμιναρίου θα λειτουργεί γραμματεία παραλαβής παρουσιάσεων. Η αίθουσα θα είναι πλήρως εξοπλισμένη για παρουσιάσεις μέσω Η/Υ. Παρακαλούνται οι ομιλητές να παραδίδουν την παρουσίασή τους στη γραμματεία παραλαβής παρουσιάσεων τουλάχιστον μία ώρα πριν από την προγραμματισμένη ώρα παρουσίασης της ομιλίας τους.

ΑΣΦΑΛΕΙΑ

Η Οργανωτική, η Επιστημονική Επιτροπή και η Εταιρεία Οργάνωσης του Σεμιναρίου δε φέρουν καμία ευθύνη για τυχόν τραυματισμό ή απώλεια οποιασδήποτε φύσεως, καθώς επίσης και για οποιαδήποτε πιθανή φθορά, απώλεια ή κλοπή προσωπικών αντικειμένων των συμμετεχόντων.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ - ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Θεσσαλονίκης 12, 153 44 Γέρακας
Τηλ.: 210 6048260, Fax: 210 6047457
E-mail: LParissi@free-spirit.gr, Web site: www.free-spirit.gr

— we help people
achieve healthy skin

Protopic®

τακρόλιμους μονοδερική (0,03% & 0,1% αλοιφή)

Απομακρύνει τον κύκλο
εξάρσεων της ατοπικής δερματίτιδας

LEO®

ΛΕΟ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.
Λεωφόρος Κόμητος και Σενάκια 10, 14564 Κηφισιά, Τηλ: 212 222 5000, Fax: 2106834342 <http://leo-pharma.gr>

Το εμπορικό στίγμα της ατοπικής δερματίτιδας (DAD) παραμένει ανεπίσημο στην Ελλάδα. © LEO copyright Protopic Jan2017 Mkt 07016 ALL TRADEMARKS MENTIONED ARE REGISTERED TRADEMARKS OWNED BY LEO GROUP

Protopic®

τακρόλιμους μονοϋδρική (0,03% & 0,1% αλοιφή)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

1. ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ Protopic και 0,03% και 0,1% αλοιφή
2. ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΣΟΤΙΚΑ ΣΥΝΘΕΣΗ Η αλοιφή Protopic 0,03% περιέχει 0,3 mg τακρόλιμους ως τακρόλιμους μονοϋδρική (0,03%) και 1g αλοιφής Protopic 0,1% περιέχει 1,0 mg τακρόλιμους ως τακρόλιμους μονοϋδρική (0,1%). Για τον πλήρη κατάλογο των εκδόχων, βλ. παράγραφο 6.1. **3. ΦΑΡΜΑΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΜΟΡΦΗ** Αλοιφή Αλοιφή Λευκή έως λευκό κηρώδη. **4. ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ 4.1 Θεραπευτικές ενδείξεις** Η αλοιφή Protopic 0,03% ενδείκνυται για χρήση σε ενήλικες, εφήβους και παιδιά από την ηλικία των 2 ετών. Η αλοιφή Protopic 0,1% ενδείκνυται για χρήση σε ενήλικες και εφήβους (ηλικίας 16 ετών και άνω). **Θεραπεία υποτροπιάζουσας ερυθράς ακροαχίας** Η αλοιφή Protopic 0,03% ενδείκνυται για χρήση σε ενήλικες και εφήβους (ηλικίας 16 ετών και άνω). **Θεραπεία υποτροπιάζουσας ερυθράς ακροαχίας** Η αλοιφή Protopic 0,03% ενδείκνυται για χρήση σε ενήλικες και εφήβους (ηλικίας 16 ετών και άνω). **Θεραπεία υποτροπιάζουσας ερυθράς ακροαχίας** Η αλοιφή Protopic 0,03% ενδείκνυται για χρήση σε ενήλικες και εφήβους (ηλικίας 16 ετών και άνω). **4.2 Αντενδείξεις** Υπερευαίσθηση στη δραστική ουσία, στη μακροχρόνια θεραπεία ή σε κάποιο από τα έκδοχα που αναφέρονται στην παράγραφο 6.1. **4.3 Αντενδείξεις** Υπερευαίσθηση στη δραστική ουσία, στη μακροχρόνια θεραπεία ή σε κάποιο από τα έκδοχα που αναφέρονται στην παράγραφο 6.1. **4.4 Ειδικές προειδοποιήσεις και προφυλάξεις κατά τη χρήση** Κατά τη διάρκεια της χρήσης της αλοιφής Protopic πρέπει να ελαχιστοποιείται η έκθεση του δέρματος στο ηλιακό φως και να αποφεύγεται η χρήση υπεριώδους ακτινοβολίας (UV) από solarium, ή θεραπεία με UVB ή UVA σε συνδυασμό με φυαλοειδή (PUVA), (βλέπε παράγραφο 5.3). Οι ιατροί πρέπει να δίνουν στους ασθενείς τους οδηγίες για τα κατάλληλα μέθοδοι προστασίας από τον ήλιο, όπως ελαχιστοποίηση του χρόνου παραμονής στον ήλιο, χρήση προστατευτικού προϊόντος από τον ήλιο και κάλυψη του δέρματος με κατάλληλο υφασμάτιο. Η αλοιφή Protopic δεν πρέπει να εφαρμόζεται σε βλάβες που θεωρούνται δυνητικά κακοήγες ή προκαρκινικές. Η ανάπτυξη οποιασδήποτε νέας αλλαγής διαφορετικής από προηγούμενο έκζεμα στην περιοχή της θεραπείας, θα πρέπει να ελεγχτεί από τον ιατρό. Η χρήση της αλοιφής τακρόλιμους δεν συνιστάει να αναμειχθεί το δερματικό εργαλείο, όπως το σύνδρομο Nettleton, η πλειοκλωνία ρέθισης, η γενικευμένη ερυθροδερμία ή η δερματική νόσος του μοχρωματός κατά το ζεστό. Αυτές οι δερματικές ενδείξεις να αυξηθούν τη συστηματική απορρόφηση της τακρόλιμους, δεν συνιστάει να ελεγχτεί η από του στόματος χρήση της τακρόλιμους για την αντιμετώπιση αυτών των δερματοπαθειών. Σε άτομα με αυτές τις παθήσεις, έχουν αναφερθεί περιπτώσεις αυξημένων επιπέδων της τακρόλιμους στο αίμα μετά την κυκλοφορία του προϊόντος. Πρέπει να δίδεται προσοχή εάν το Protopic εφαρμόζεται σε ασθενείς με εκτεταμένη δερματική βλάβη για παρατεταμένη χρονική περίοδο, ιδιαίτερα σε παιδιά (βλέπε παράγραφο 4.2). Οι ασθενείς, ιδιαίτερα οι παιδιατρικοί ασθενείς, πρέπει να αξιολογούνται συνεχώς κατά τη διάρκεια της θεραπείας με το Protopic σε σχέση με την ανταπόκριση στη θεραπεία και τη συνεχιζόμενη ανάγκη για αυτή. Μετά από 12 μήνες η αξιολόγηση πρέπει να περιλαμβάνει αναστολή της θεραπείας με Protopic στους παιδιατρικούς ασθενείς (βλέπε παράγραφο 4.2). Σε μακροχρόνια θεραπεία (δηλαδή, πέρα της περιόδου κάλυψης στρώ), είναι άγνωστη η πιθανότητα για τοπική ανοσοκαταστολή (με πιθανή συνέπεια λοι-

μύξεις ή δερματικές κακοήθειες) (βλέπε παράγραφο 5.1). Το Protopic περιέχει τη δραστική ουσία τακρόλιμους έναν αναστολέα καλσινερίνης. Σε μεταμοσχευμένους ασθενείς, η παρατεταμένη συστηματική έκθεση σε έντονη ανοσοκαταστολή μετά από συστηματική χορήγηση αναστολέων καλσινερίνης έχει συσχετισθεί με αυξημένο κίνδυνο εμφάνισης λεμφωμάτων και δερματικών κακοηθειών. Σε ασθενείς που χρησιμοποιούν αλοιφή τακρόλιμους, έχουν αναφερθεί περιπτώσεις κακοηθών, περιλαμβανομένων δερματικών λεμφωμάτων (π.χ. δερματικό λέμφωμα κυττάρων T) και άλλων τύπων λεμφωμάτων, και καρκίνων του δέρματος (βλέπε παράγραφο 4.8). Το Protopic δεν πρέπει να χρησιμοποιείται σε ασθενείς με 5 κληρονομήσιμη ή επίκτητη ανοσοανεπάρκεια ή σε ασθενείς που βρίσκονται σε θεραπεία που προκαλεί ανοσοκαταστολή. Ασθενείς με αποψηθική δερματίτιδα που υποβλήθηκαν σε σκληρή με Protopic δεν βρέθηκαν να έχουν σημαντική επίδραση συστηματικής τακρόλιμους. Η λεμφαδενίτιδα δεν αναφέρθηκε συχνά (0,8%) σε κλινικές μελέτες. Οι περισσότερες από τις περιπτώσεις αυτές αναφέρθηκαν με λοιμώξεις (δερματικές, του αναπνευστικού συστήματος, οδοντικές) και αποκαταστάθηκαν με κατάλληλη σκληρή με αντιβιοτικά. Οι μεταμοσχευμένοι ασθενείς που λαμβάνουν ανοσοκατασταλτική θεραπεία (π.χ. συστηματική θεραπεία με τακρόλιμους) κινδυνεύουν περισσότερο να εμφανίσουν λεμφώματα, ή αυτό οι ασθενείς που λαμβάνουν Protopic και που έχουν εμφανίσει λεμφαδενίτιδα πρέπει να παρακολουθούνται για να διασφαλιστεί ότι αποκαταστήθηκε η λεμφαδενίτιδα. Η λεμφαδενίτιδα που υφίσταται κατά την έναρξη της θεραπείας πρέπει να ελεγχτεί και να τίθεται υπό παρακολούθηση. Σε περίπτωση επίμονης λεμφαδενίτιδας, πρέπει να ερευνηθεί η απόλυση της λεμφαδενίτιδας. Η διακοπή της θεραπείας με Protopic πρέπει να εξεταστεί εάν δεν υπάρχει σαφής αιτιολογία για τη λεμφαδενίτιδα ή εάν εμφανισθεί οξεία λοιμώδης μονοπυρήνωση. Δεν έχει ακόμη αποδειχθεί η επίδραση της θεραπείας με αλοιφή Protopic στην ανάπτυξη του ανοσολόγικου συστήματος των παιδιών ηλικίας κάτω των 2 ετών (βλέπε παράγραφο 4.1). Δεν έχει αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα και η ασφάλεια της αλοιφής Protopic στη θεραπεία της απομειωμένης ανοσοποιητικής ή δευτερογενούς μικροβιακής λοίμωξης. Πριν την έναρξη της θεραπείας με αλοιφή Protopic, οι λοιμώξεις στο υπόθετο πρέπει να κλυθύνονται. Οι ασθενείς με αποψηθική δερματίτιδα έχουν προσδοχθεί σε δευτερογενώς επιπολής δερματικές λοιμώξεις. Η θεραπεία με Protopic μπορεί να αυξήσει τον κίνδυνο θυλακίτιδας και λοιμώξεων από το έρπητα (δερματίτιδα από το αίμα ή έρπητα [ερπητικό έκζεμα], απλός έρπητ [επιχειλιδία έρπητ], ανεμευλογονόειδη εξάνθημα Κερροί) (βλέπε παράγραφο 4.8). Παρουσία των λοιμώξεων αυτών, πρέπει να αξιολογηθεί η σχέση ανοσοποιητικού από τη χρήση του Protopic. Μαλακτικές ουσίες δεν πρέπει να εφαρμόζονται στο ίδιο μέρος μέσα σε 2 ώρες από την εφαρμογή της αλοιφής Protopic. Δεν έχει αξιολογηθεί η ταυτόχρονη χρήση με άλλα τοπικά σκευάσματα. Δεν υπάρχει εμπειρία για την ταυτόχρονη χρήση με στεροειδή για συστηματική δράση ή ανοσοκατασταλτικά φάρμακα. Πρέπει να δίδεται προσοχή ώστε να αποφευχθεί η επαφή με τα μάτια και τους βλεννογόνους. Εάν τυχαία εφαρμοσθεί στη περιοχή αυτή, η αλοιφή πρέπει να ακουμπήσει τελείως και να ξεπλυθεί με νερό. Δεν έχει κλυθύνεται σε ασθενείς η χρήση της αλοιφής Protopic υπό κλειστή επίθεση. Δεν συνιστάει η κλειστή επίθεση. Όπως ισχύει για κάθε τοπικό φαρμακευτικό προϊόν, οι ασθενείς πρέπει να πλένουν το χέρι τους μετά την εφαρμογή, όταν δεν πρόκειται να γίνει θεραπεία στο χέρι. Η τακρόλιμους με τοβόλιμους ευφραίνει στο ήπαρ και πορ όλο που οι αναμετρήσεις στο αίμα είναι χαμηλές μετά από τοπική εφαρμογή, η αλοιφή πρέπει να χρησιμοποιείται με προσοχή σε ασθενείς με ηπατική ανεπάρκεια (βλέπε παράγραφο 5.2). **4.8 Ανεπιθύμητες ενέργειες** Σε κλινικές μελέτες στο 50% περίπου των ασθενών εμφανίστηκαν κάποιου τύπου ερυθράς του δέρματος ως ανεπιθύμητη ενέργεια στο σημείο εφαρμογής. Πολύ συχνά εμφανίστηκαν αίσθημα καύσου και κνησμός συνήθως ελαφράς ή μέτριας βαρύτητας που υποχώρησαν σε μία εβδομάδα από την έναρξη της θεραπείας. Το ερώδημα υπήρξε συχνός ερυθράς του δέρματος, αίσθημα θερμότητας, πόνος, παραίτησης και εξάνθημα στη θέση εφαρμογής παρατηρήθηκαν επίσης συχνά. Η μη ανεπιθύμητη ενέργεια (ερυθρότητα προσώπου ή ερυθράς του δέρματος μετά από κατανάλωση αλκοολούχου ποτού) ήταν συχνή. Οι ασθενείς μπορεί να εκτεθούν σε αυξημένο κίνδυνο θυλακίτιδας, ακμής και λοιμώξεων από το έρπητα. Αναφέρθηκαν παρακάτω ανεπιθύμητες ενέργειες ανά κατηγορία οργάνου συστήματος που ενδεχομένως σχετίζονται με τη θεραπεία. Οι συσχετίσεις καθορίζονται ως πολύ συχνές ($\geq 1/100$), συχνές ($\geq 1/1000$), ή σπάνιες ($\geq 1/10000$, < 1/100). Εντός κάθε κατηγορίας συσχετίσεις εμφάνισης, οι ανεπιθύμητες ενέργειες παρατηρούνται κατά φθίνουσα σειρά σοβαρότητας.

Κατηγορία οργάνου συστήματος	Πολύ συχνές $\geq 1/10$	Συχνές $\geq 1/100$, < 1/10	Όχι συχνές $\geq 1/1000$, < 1/100	Μη γνωστές (δεν μπορούν να εκτιμηθούν με βάση το διαθέσιμο δεδομένα)
Λοιμώξεις και παρασιτώσεις		Τοπική δερματική λοίμωξη ανεξαρτήτως συγκεκριμένης αιτιολογίας συμπεριλαμβανομένων, ενδεστικά, των ακόλουθων: Ερπητικό έκζεμα, θυλακίτιδα, απλός έρπητ, λοιμώξη από το έρπητα, Ανεμευλογονόειδη εξάνθημα Κερροί*		Οφθαλμική λοίμωξη από το έρπητα*
Διαταραχές του μεταβολισμού και της θρόμβης		Μη ανεπιθύμητη ενέργεια (ερυθρότητα του προσώπου ή ερυθράς του δέρματος μετά από κατανάλωση αλκοολούχου ποτού)		
Διαταραχές του νευρικού συστήματος		Παραίτητες και δυσαισθησίες (υπεραισθησία, αίσθημα καύσου)		
Διαταραχές του δέρματος και του υποδόριου ιστού		Κνησμός	Ακμή*	Ροδόχρους ακμή* Φακίτιδα*
Γενικές διαταραχές και καταστάσεις της οδού χορήγησης	Αίσθημα καύσου, κνησμός, στη θέση εφαρμογής	Αίσθημα θερμότητας, ερυθράς, πόνος, ερυθράς, παραίτησης, εξάνθημα, στη θέση εφαρμογής		Οίδημα στη θέση εφαρμογής*
Εξετάσεις				Αύξηση του επιπέδου του φαρμάκου* (βλέπε παράγραφο 4.4)

* Η ανεπιθύμητη ενέργεια αναφέρθηκε κατά την εμπειρία μετά την κυκλοφορία

Μετά από την κυκλοφορία Έχουν αναφερθεί περιπτώσεις κακοηθών, περιλαμβανομένων δερματικών λεμφωμάτων (π.χ. δερματικό λέμφωμα κυττάρων T) και άλλων τύπων λεμφωμάτων, και καρκίνων του δέρματος, σε ασθενείς που χρησιμοποιούν αλοιφή τακρόλιμους (βλέπε παράγραφο 4.4). **Συστηματική θεραπεία** Σε μία μελέτη συστηματικής θεραπείας (δύο εβδομαδιαίως) σε παιδιά με ήπια έως βαριά αποψηθική δερματίτιδα οι ακόλουθες επιδράσεις ανεπιθύμητες ενέργειες καταγράφηκαν σε πιο συχνή εμφάνιση από το εικονικό φάρμακο: μολυσματικό κηρίον (7,7%) και λοιμώξεις στο σημείο εφαρμογής (6,4%) σε παιδιά και 6,3% σε ενήλικες. **Αναφορά πιθανολογούμενων ανεπιθύμητων ενεργειών** Η αναφορά πιθανολογούμενων ανεπιθύμητων ενεργειών μετά από τη χορήγηση οδών κυκλοφορίας του φαρμακευτικού προϊόντος είναι σημαντική. Επιπλέον τη συνεχή παρακολούθηση της σχέσης οφέλους-κινδύνου του φαρμακευτικού προϊόντος. Ζητείται από τους επαγγελματίες του τομέα της υγείας να αναφέρουν περιβαλλόμενα ή αναφέρουν οποιαδήποτε πιθανολογούμενες ανεπιθύμητες ενέργειες μέσω του εθνικού συστήματος αναφοράς που αναγράφεται στο παράρτημα V. **9. ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΠΡΩΤΗΣ ΕΓΚΡΙΣΗΣ / ΑΝΑΘΕΩΣΗΣ ΤΗΣ ΔΕΛΙΑΣ** Ημερομηνία πρώτης έγκρισης: 28/02/2002 Ημερομηνία ανανέωσης: 20/11/2006 **10. ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ** 16/6/2016 **Λεπτομερή πληροφοριακά στοιχεία για το προϊόν** είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων <http://www.ema.europa.eu/>.

Βοηθήστε να γίνουν τα φάρμακα πιο ασφαλή και Αναφέρετε: **ΟΛΕΣ τις ανεπιθύμητες ενέργειες για ΟΛΑ τα φάρμακα Συμπληρώνοντας την «ΚΙΤΡΙΝΗ ΚΑΡΤΑ»**

Ευχαριστίες

Η Οργανωτική και η Επιστημονική Επιτροπή των **10^{ων} Αλλεργιολογικών εξελίξεων** ευχαριστεί θερμά για τη συμμετοχή τους τις παρακάτω εταιρίες:

Xolair
omalizumab

11/15/2010_1441_2017_87072471980

 NOVARTIS

Η ζωή γύρω από το δέντρο

NEO

Περαιτέρω πληροφορίες διατίθενται από τον κάτοχο
Άδειας Κυκλοφορίας, κατόπιν αιτήσεως.

ΣΤΟ ΑΣΘΜΑ

Chiesi
People and ideas for innovation in healthcare

Κ. Καραμανλή 89, Τ.Κ.:15125, Μαρούσι, Αθήνα
Τηλέφωνο: +30 210 6179763
Fax: +30 210 6179786
www.chiesi.gr
E-mail: chiesihellas@chiesi.com

FOSTER[®]
Beclometasone+Formoterol